

OUDERS UIT INDIË

12

In deze rubriek laat Monnique Haak de kinderen van *Ouders uit Indië* aan het woord. Dit keer vertelt illustrator en striptekenaar Dido Drachman (1992), beide ouders zijn van Indische afkomst. Aan moederskant had Drachman een Nederlandse grootmoeder en een Indische grootvader. De Nederlandse grootvader aan vaderskant was geboren in Nederlands-Indië, hij werd tewerkgesteld in de mijnen in Japan. Drachmans Indische grootmoeder aan vaderskant was een buitenkamper.

U bent illustrator. Welke beelden ziet u wanneer u aan de Indische wereld denkt? 'Ik zie als eerste mijn oma van vaderskant. Ze heette Laura, was maar een kleine vrouw, daarom werd ze 'Ketjil' genoemd. Ik zie haar manier van zitten voor me, opgekruld op haar stoel. Ik zie ook hoe ze naar dingen wees. Ik herken haar manier van bewegen in de mensen die ik zie in documentaires over Indië. Ik herken in die mensen ook gelaatstrekken die zij had.'

Wat is de invloed van uw ouders uit Indië? 'Indië geeft mij een dubbel gevoel. Dat komt door mijn vader. Hij zei altijd: "We komen uit een land dat niet bestaat." Mijn vader is daar geboren, maar spreekt bijvoorbeeld geen Indonesisch. Mijn familie komt uit Indië. Ik vind daarom niet dat ik mijzelf goed presenteer als ik zeg dat ik uit Indonesië kom. Als kind kreeg ik vaak de vraag: 'Maar waar kom je dan echt vandaan?' Is er iets pijnlijker dan die vraag? Ik kom uit Amsterdam en snapte het niet zo goed. 'Uhhh; Amsterdam-Oost?' antwoordde ik. Deze vraag is zo kort door de bocht. Iemand mag best een vraag stellen over mijn afkomst of over mijn familie, dat toont dat iemand geïnteresseerd is. Maar die vraag 'Maar waar kom je dan echt vandaan?' verwarde mij. Ik voelde me daardoor geen Nederlander, want dat was ik blijkbaar niet. Ik heb heel lang, heel erg met mijn identiteit geworsteld. Ik voelde me ontworteld van de Nederlandse maatschappij. Ik wist niet goed hoe ik mezelf moest plaatsen. Wanneer ik nu die vraag krijg, zeg ik dat ik een koloniaal product ben. Er leefde in Indië een afgezonderde groep mensen die zogenaamd verheven was boven de inlandse bevolking. En een groep die er tussenin stond. Ik ben duidelijk een creatie van het kolonialisme.'

Wat deed u met dat gevoel van ontworteld zijn? 'Op de middelbare school ben ik mij er bewust mee bezig gaan houden. Mijn ouders hadden het nooit over Indië. Of Indonesië. De docent maatschappijleer gaf mij het boek *Rampokan* van Peter van Dongen. Voor een werkstuk over de oorlog maakte ik de vergelijking tussen mijn oma

Illustratie en foto: Dido Drachman

in Nederland en mijn oma in Indië. Ik heb zelf informatie gezocht. Mijn oma begon mij sinds dat werkstuk over haar verleden in Indië te vertellen en is daar tot haar dood nooit mee opgehouden. Door mijn interesse is mijn vader ook meer onderzoek gaan doen naar zijn familiegeschiedenis. Het gevoel van ontworteling is niet uniek aan het Indisch-zijn heb ik gemerkt. Dit gevoel is een onderdeel van de 'human experience' en het maakt je heel empathisch. Je hoeft niet eens dezelfde achtergrond te hebben om elkaar toch te vinden in die emotie. In veel migrantenverhalen zijn dezelfde emoties terug te vinden. Die universele emoties zijn ontworteling en eenzaamheid.'

Op welke manier heeft uw Indische achtergrond invloed op uw werk? 'Ik heb veel educatieve strips gemaakt over mijn achtergrond. Voor *Wortels in Nederlands-Indië* heb ik een verhaal geschreven en getekend over Ketjil, mijn oma. Voor *Hellships* maakte ik het verhaal van mijn opa. Afgelopen maanden ben ik bezig geweest met het maken van werk voor de tentoonstelling *Leven met Oorlog* voor in de oude gevangenis Oranjehotel in Scheveningen. De tentoonstelling gaat over de psychische ervaring van de oorlog. Over hoe de oorlog doorwerkt in generaties. Als ik naar mijn verhaal kijk, zie ik dat ik ben ontworteld door de hechting die mijn ouders niet konden maken met de buitenwereld. Het bewijs dat ik er nu mee bezig ben, is al het bewijs dat het doorwerkt in de volgende generaties. Hoewel we er thuis nooit over spraken, was het oorlogsverleden van mijn familie er altijd. Die trauma's zitten in families. Ik wil er iets mee. Ik ben er mee in dialoog. Het lijkt zo te zijn; of je doet er heel veel mee of je doet er niets mee, maar ik kan het niet negeren.'